

Staatssecretaris Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
Beleidsteam Privacy

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Kamerbrief gezichtsherkenning naar aanleiding van de motie Kathmann 26 543, nr 1171.

Datum
3 oktober 2024

Onze referentie
5811261

Afstemming met
DGSenB (Directie AI),
DGPenV

Bijlage(n)

1. Kamerbrief gezichtsherkenning
2. Motie Kathmann 26 543, nr. 1171

1. Aanleiding

Tijdens het ordedebat van 21 mei jl. heeft de Tweede Kamer verzocht een Kamerbrief te ontvangen naar aanleiding van de motie van het lid Kathmann over het gebruik van gezichtsherkenningsssoftware.¹ In de brief behandelt u de motie Kathmann en de aan de motie onderliggende zorgen over de naleving van het juridisch kader.

Als staatssecretaris Rechtsbescherming bent u vanuit uw stelselverantwoordelijkheid voor de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) coördinerend bewindspersoon op het onderwerp gezichtsherkenning.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met verzending van de brief aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

- In de motie Kathmann worden zorgen geuit over de naleving van het juridisch kader bij de inzet van gezichtsherkenning. Voorgesteld wordt, kort gezegd, om toepassingen van gezichtsherkenning in kaart te brengen en een vergunningplicht te onderzoeken.
- Gezichtsherkenning is een technologie met grote risico's voor grondrechten, in het bijzonder privacy en gegevensbescherming. De inzet ervan is volgens het toepasselijke juridische kader (met name de AVG en de onlangs in werking getreden AI-verordening) slechts toegestaan in uitzonderingssituaties. Daarnaast bevat het juridische kader reeds strenge waarborgen om te voorkomen dat bij de inzet ervan grondrechten worden geschonden. Gezichtsherkenning is daarnaast een belangrijk aandachtspunt voor de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).
- Met het juridische kader, de recent in werking getreden aanvullende AI-regulering en aangekondigde versterkingsmaatregelen, wordt aan de onderliggende zorgen van de motie afdoende tegemoet gekomen.

¹ *Kamerstukken II 2021/22, 26 643, nr. 1171.*

4. Toelichting

De motie Kathmann uit de zorg dat de inzet van gezichtsherkenning weliswaar in de meeste gevallen is verboden, maar alsnog onrechtmatig in gebruik wordt genomen. Verzocht wordt daarom om – kort gezegd – het gebruik van gezichtsherkenning in kaart te brengen, en een vergunningplicht voor het gebruik van gezichtsherkenning in de publieke ruimte te onderzoeken.

In de brief onderschrijft u de zorg dat de inzet van gezichtsherkenning naar haar aard gepaard gaat met risico's voor fundamentele rechten. U benadrukt dat het bestaande juridische kader – zoals ook de motie aanneemt – zodanig streng is dat de inzet voor gezichtsherkenning slechts in uitzonderingssituaties is toegestaan. U licht toe dat dit juridisch kader – hoofdzakelijk de AVG en de recent in werking getreden AI-verordening – in die gevallen waarin gezichtsherkenning is toegestaan, stevige waarborgen bevat die er in de geest van de motie op zijn gericht om de risico's voor grondrechten, ook *vóórafgaand* aan de toepassing ervan (*ex ante*), te adresseren.

Specifiek voor het in kaart brengen van systemen wijst u op de nieuwe registratieverplichting vanuit de AI-verordening voor "hoog risico" AI-systemen waaronder bepaalde systemen waarbij biometrische gegevens worden verwerkt. Deze verplichting voor registratie in een nog door de Europese Commissie op te zetten EU-database (verplicht vanaf augustus 2026) zal de komende tijd een steeds completer overzicht geven van deze AI-systemen.

Naar aanleiding van de voorgestelde vergunningplicht wijst u erop dat de inzet van gezichtsherkenning op basis van de AVG onder het verwerkingsverbod voor biometrische persoonsgegevens valt. Voor de gevallen waarin een uitzondering op het verwerkingsverbod voor biometrische persoonsgegevens denkbaar is, gelden de waarborgen van de bij de inzet van biometrische gegevens verplichte gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (ook wel een DPIA² genoemd) in combinatie met een eventuele verplichte voorafgaande raadpleging bij de AP als de inzet van gezichtsherkenning ook met de nodige maatregelen een hoog risico oplevert. De verwerkingsverantwoordelijken hebben in dit kader op grond van de AVG een eigen verantwoordingsplicht op grond van de AVG (artikel 5, tweede lid, AVG). Een systeem van vergunningverlening door een derde partij voorafgaand aan de inzet van gezichtsherkenning door een derde partij verhoudt zich moeilijk tot dit Unierechtelijke systeem voor de bescherming van persoonsgegevens.

In aanvulling op deze waarborgen, gelden de regels uit de AI-verordening voor biometrische AI-systemen, waaronder het verbod op de inzet van real-time biometrische identificatie in de publieke ruimte door de rechtshandhaving, en de waarborgen die gelden voor hoog risico AI-systemen. Dit geheel van waarborgen, uit de AVG en de AI-verordening, is bedoeld om voorafgaand aan de inzet van gezichtsherkenning, de rechtmatigheid ervan te waarborgen.

In aanvulling daarop is voor de AP, die toezicht houdt op de handhaving van de AVG, gezichtsherkenning een belangrijk aandachtspunt.³⁴

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
Beleidsteam Privacy

Datum
3 oktober 2024

Onze referentie
5811261

² DPIA staat voor Data Protection Impact Assessment.

³ [AP jaarverslag 2023](#)

⁴ [AP jaarplan 2024](#)

Met het juridische kader, de recent in werking getreden AI-verordening en aangekondigde versterkingsmaatregelen, wordt naar uw oordeel aan de onderliggende zorgen van de motie afdoende tegemoet gekomen.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
Beleidsteam Privacy

4.1. Politieke context

De Tweede Kamer is kritisch op het gebruik van biometrische identificatie in de publieke ruimte. Tijdens het ordedebat van 21 mei 2024 heeft het Tweede Kamerlid Kathmann een tweetal moties ingediend over gezichtsherkenning.

- Kamerstukken II 2023/24, 26 643, nr. 1171 wordt behandeld in de voorliggende Kamerbrief.
- Kamerstukken II 2023/24, 26 643, nr. 1172 inzake gezichtstechnologie en enkele andere overwegingen ten aanzien van bevoegdheden en grondslagen voor de inzet van nieuwe technologieën door de politie. Deze motie is door de toenmalige minister van Justitie en Veiligheid (JenV) afgedaan in het Eerste Halfjaarbericht Politie 2024.⁵

Datum
3 oktober 2024

Onze referentie
5811261

Het regeerprogramma bevat de zinsnede: "Burgers moeten erop kunnen vertrouwen dat op een juiste manier wordt omgegaan met hun persoonsgegevens en dat hun rechten worden beschermd en dat toezicht voldoende is geborgd. Naleving van de AVG door organisaties, burgers en met name de overheid is hierbij van fundamenteel belang. Er wordt daarom ingezet op (...) de strikte inzet van gezichtsherkenning."⁶

4.2. Juridische overwegingen

De inzet van gezichtsherkenning wordt hoofdzakelijk gereguleerd door de AVG voor wat betreft de verwerking van (bijzondere) persoonsgegevens. De AI-verordening reguleert (in aanvulling op andere toepasselijke wetgeving) kunstmatige intelligentie. Met dit juridische kader en de aangekondigde versterkingsmaatregelen – zoals besproken in de brief – wordt aan de onderliggende zorgen van de motie tegemoet gekomen.

4.3. Krachtenveld

Als staatssecretaris Rechtsbescherming bent u vanuit uw stelselverantwoordelijkheid voor de AVG coördinerend bewindspersoon op het onderwerp gezichtsherkenning.

De minister van JenV is verantwoordelijk voor de inzet van gezichtsherkenning in het kader van de opsporing.

Deze conceptbrief en nota zijn in onderlinge met het Directoraat-Generaal Politie en Veiligheidsregio's (DGPenV) en de Directie Artificial Intelligence (DAI) tot stand gekomen.

Nationaal draagt Economische Zaken (EZ) verantwoordelijkheid over de AI-verordening. De ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en JenV zijn hier vanuit aanpalende beleidsverantwoordelijkheden bij betrokken.

4.4. Ontwikkelingen hiervoor

⁵ *Moties, toezeggingen en aanvullende verzoeken*, bijlage bij Kamerstukken II 2023/24, 29 628, nr. 1217.

⁶ *Regeerprogramma. Uitwerking van het hoofdlijnenakkoord door het kabinet. 13 september 2014, p. 77.* Overheid.nl.

- De Tweede Kamer heeft het eervorig kabinet verzocht te reageren op een opinie van de European Data Protection Board (EDPB), ook wel het Europees comité voor gegevensbescherming genoemd, waarin een verbod op biometrische identificatie werd voorgesteld.⁷
- Kamerleden stellen met regelmaat vragen over wat nuttige/rechtmatige toepassingen zijn van biometrische identificatie in de publieke ruimte. Dit is in een eerder Kamerbrief van het eervorige kabinet toegelicht.⁸
- Voormalige Kamerleden Kerseboom en Leijten hebben Kamervragen gesteld over het gebruik van gezichtsherkenningstechnologie bij de toegang tot evenementen en festivals.⁹
- De meest recente appreciaties van het vorige kabinet over de AI-verordening zijn verwerkt in de beantwoording van eerdere SO-vragen over de voortgangsrapportage Strategie Digitale Economie¹⁰ en in de Verzamelbrief Digitalisering maart 2024.¹¹

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
Beleidsteam Privacy

Datum
3 oktober 2024

Onze referentie
5811261

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

⁷ *Kamerstukken II 2021/22*, nr. 198.

⁸ *Kamerstukken II 2020/21*, 34926, nr. 11.

⁹ Die vragen zijn beantwoord in *Aanhangsel Handelingen 2021/22*, nr. 789 en *Aanhangsel Handelingen 2021/22*, nr. 1171.

¹⁰ *Kamerstukken II 2023/24*, 26643, nr. 1130.

¹¹ *Kamerstukken II 2023/24*, 26643, nr. 1149.